

FESTIWAL HUCULSKI

im Stanisława Vincenza

Program

Koncerty

Filmy

Pokazy

Wernisaże

Panele dyskusyjne

Warsztaty

SPIS TREŚCI

Historia Festiwalu Huculskiego	5
Program Festiwalu Huculskiego im. Stanisława Vincenza	6
Osobliwości Huculszczyzny	8
Szczegółowy opis imprez	11
„Huculi, Bojkowie, Łemkowie – tradycja i współczesność” - konferencja naukowa	11
Promocja katalogu: „Huculszczyzna. Ceramika pokucka w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” oraz pokaz Huculskiego Rzemiosła i Ceramiki Pokuckiej	12
Korowód huculskich koni i muzyki	13
Oficjalne otwarcie Festiwalu	14
Wernisaż wystaw: „Święta huculskie” oraz „Stanisław Vincenz — Po stronie dialogu” Wystawa towarzysząca „Kolej transkarpacka”	14
„Huculszczyzna i Podhale jako źródła myśli filozoficznej Stanisława Vincenza i ks. Józefa Tischnera”	15
Uroczysta Msza Święta w intencji Stanisława Vincenza	16
Pochód z huculskimi trembitami do grobu S.Vincenza	16
Płajami i bezdrożami Czarnohory i Gorganów - panel turystyczny	17
Architektura na Huculszczyźnie	18
Wystawy towarzyszące: „Z wypraw naukowych studentów architektury Politechniki Łódzkiej w Karpaty Wschodnie – Huculszczyzna 1995-2007”	18
Pokaz filmów „Śladami Vincenza” i „Ja Hucuł” - spotkanie z reżyserami	19
Spektakl filmowo-teatralny „Huculskie Historie Vincenza” Koncert tradycyjnej muzyki huculskiej R. Kumłyk z Kapelą Czeremosz	20
„Rozwój turystyki w Karpatach – w poszukiwaniu idei, piękna czy rozrywki” panel dyskusyjny	22
Huculska Paska 1. Koncert i kiermasz w ramach VI Wielkanocnego Festiwalu Tradycji i Obrzędu	23
Huculska Paska 2. Warsztaty pisankarskie, hafciarskie, pokazy huculskiej kuchni	24
Przegląd filmów o tematyce huculskiej, spotkania z twórcami	25

Huculskie Muzyki – Galowy koncert Orkiestry Świętego Mikołaja i Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka w Rotundzie	26
Wykład pt. „Huculskie Trąby” prof. Igora Maciejewskiego najwybitniejszego znawcy huculszczyny z Uniwersytetu w Petersburgu	28
Koncert Romana Kumłyka z kapelą Czeremosz w Zabierzowie	28
Stałe ekspozycje podczas trwania festiwalu	28

Serdecznie zapraszamy Was na **Festiwal Huculski im. Stanisława Vincenza w Krakowie**.

Z ogromną radością, ale też szacunkiem wybraliśmy **S. Vincenza** na patrona naszego Festiwalu, gdyż to on – znakomity pisarz, publicysta i filozof, często nazywany „**Homerem Huculszczyzny**”, był jednym z pierwszych promotorów wielokulturowości i integracji europejskiej. Pochowany zgodnie z własną wolą w Krakowie, autorytet w wielu krajach Europy, w Polsce – swojej ojczyźnie nie został dotąd w pełni odkryty. Mamy nadzieję zmienić tą sytuację i uczynić go rozpoznawalnym symbolem ponadnarodowego dialogu.

Tymczasem przez najbliższe cztery festiwalowe dni powieje w Krakowie wiatr znad Howerli, przenosząc nas przy dźwiękach pasterskiej *sopiłki* w krainę magii, prastarej obrzędowości, na wysokie połoniny Czarnohory i Gorganów.

Tupot kopyt huculskich koni wprowadzi nas w korowód festiwalowych wydarzeń, podczas których będziemy odkrywać Huculszczyznę – „**Słowiańską Atlantyde**” i vincenzowską „**Ojczyznę Człowieczą**”. Przez cały festiwal pozostaniemy pod urokiem wirtuozerskich *skrypek* i nawet kiedy już obudzi nas głośnie uderzenie w huculski *buben*, w uszach jeszcze na długo postanie głęboki głos *trembity*...

Zapraszamy do wspólnej huculskiej podróży,

Ligia Jaszczevska
Fundacja ARTica

HISTORIA FESTIWALU HUCULSKIEGO

Każdy ma w życiu jakieś pasje, dla nas są to Karpaty ich kultura, przyroda i bogate wielowiekowe tradycje. W życiu mają miejsce pewne nieprzypadkowe zdarzenia, spotkania, które często układają się w logiczny ciąg, zmierzający do jakiegoś określonego celu.

Tak było w przypadku zrodzenia się idei **pierwszego w Polsce Festiwalu Huculskiego**, który odbył się w Krakowie w kwietniu 2006 r.

Los pokierował, że na przestrzeni niespełna roku, spotkało się kilku fanatyków, miłośników a także naukowców z różnych dziedzin zajmujących się Huculszczyzną.

Pierwszą przyczyną był dr **Mateusz Troll** z Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, który zorganizował dwa obozy naukowe w Czarnohorze głównie dla studentów Geografii UJ, w których braliśmy udział i my. Pasja do kultury Karpat kazała nam zejść z wysokich połonin do podnóża Czarnohory, gdzie zamieszkują Huculi. Tam zostaliśmy oczarowani ludem huculskim - nie tylko jego wciąż żywą tradycją i muzyką, ale przede wszystkim niebywałą gościnnością, dobrocią i zaufaniem. Jednym słowem - trafiliśmy do prawdziwej „**Ojczyzny człowieka**” (S. Vincenz). Pokochaliśmy wtedy na wieki tę krainę i ten fakt stał się głównym motorem naszych działań zmierzających do dowartościowania tej kultury.

Potem dochodziło do kolejnych nieprzypadkowych spotkań ludzi z którymi chcieliśmy zrobić coś dla Huculszczyzny. Zrodził się pomysł zorganizowania Festiwalu Huculskiego.

Zwróciliśmy się z propozycją do *Stowarzyszenia Wschodnia Perspektywa*, która została głównym organizatorem pierwszego festiwalu.

Nie sposób wymienić wszystkich nazwisk tych, którym tak bardzo jesteśmy wdzięczni za to, że potrafili zatrzymać się i poświęcić swój czas i siły, by całkowicie charytatywnie podjąć się organizacji Festiwalu.

Festiwal miał dużą widownię i popularność. Państwa zainteresowaniem cieszyły się koncerty znakomitych muzyków huculskich; *Romana Kumłyka* z zespołem *Czeremosz*, oraz pokazy tradycyjnych tańców huculskich w wykonaniu zespołu *Wipcze*, warsztaty malowania pisanek, panele wykładowe, liczne wystawy i konkursy. W trakcie festiwalu odbyła się również pierwsza w historii międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona muzyce Huculszczyzny, z której to materiały będziemy promować podczas niniejszego festiwalu.

Obecnie zostaliśmy zaproszeni przez naszą przyjaciółkę Ligię Jaszczewską do *Fundacji ARTica*, gdzie razem, zresztą z inicjatywy Ligii, postanowiliśmy kontynuować tę ideę.

Justyna i Piotr Kłapytowie
Fundacja ARTica

**PROGRAM FESTIWALU HUCULSKIEGO
IM. STANISŁAWA VINCENZA
KRAKÓW 14-17 MARCA 2008**

Piątek 14 marca

- 8 ⁴⁵ **„Huculi, Bojkowie, Łemkowie – tradycja i współczesność”** - konferencja naukowa
Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15
- 14 ⁰⁰ **Promocja katalogu „Huculszczyzna. Ceramika pokucka w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” oraz pokaz Huculskiego Rzemiosła i Ceramiki Pokuckiej** - Muzeum Narodowe, al. 3 Maja 1
- 16 ⁰⁰ **Korowód huculskich koni i muzyki**
Barbakan - Floriańska - Rynek Główny - Grodzka - Kanonicza
- 17 ⁰⁰ **Oficjalne otwarcie Festiwalu oraz wernisaż wystaw festiwalowych**
Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15
- 19 ⁰⁰ **„Huculszczyzna i Podhale jako źródła myśli filozoficznej Stanisława Vincenza i ks. Józefa Tischnera”**
panel dyskusyjny, pokaz filmów, muzyka Romana Kumłyka, Jana Karpiela - Bułecki ,
gościnnie: Stanisława Trebunia-Staszela i Paweł Staszela
Wyższa Szkoła Europejska im. ks. J. Tischnera, ul. Westerplatte 11

Sobota 15 marca

- 9 ⁰⁰ **Uroczysta msza św. w intencji Stanisława Vincenza**
fragm. Stabat Mater Pergolesiego , wyk. A.Cząstka - solistka Opery Krakowskiej
Kościół Najświętszego Salwatora, ul. św. Bronisławy 9
- 10 ⁰⁰ **Pochód z huculskimi trembitami do grobu S.Vincenza**
z kościoła na cmentarz salwatorski, ul. św. Bronisławy
- 13 ⁰⁰ **Płajami i bezdrożami Czarnohory i Gorganów - panel turystyczny**
prezentacja tras turystycznych, pokazy slajdów
COTG PTTK, ul. Jagiellońska 6
- 13 ⁰⁰ **Architektura na Huculszczyznie, konferencja, dyskusja, wystawa "Tatarów - Worochta 2007",** prace studentów Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej
Galeria Instytutu Historii Architektury i Konserwacji zabytków WA, Kanonicza 1
- 16 ⁰⁰ **Pokaz filmów „Śladami Vincenza” i „Ja Hucul”, spotkanie z reżyserami**
kino Paradoks, Centrum Młodzieży, ul. Krowoderska 8
- 20 ⁰⁰ **Spektakl filmowo-teatralny „Huculskie Historie Vincenza”**
reż. W. Czechowski, wyk. K. Żogała, F. Perkowski, T. Szuchardt
Koncert tradycyjnej muzyki huculskiej - Roman Kumłyk z Kapelą Czeremosz
kino Paradoks Centrum Młodzieży, ul. Krowoderska 8

Niedziela 16 marca

- 9⁰⁰ - 12⁰⁰ **„Rozwój turystyki w Karpatach – w poszukiwaniu idei, piękna czy rozrywki?”** - panel dyskusyjny, COTG PTTK, ul. Jagiellońska 6
- 11⁰⁰ - 13³⁰ **Huculska Paska 1. Koncert i kiermasz w ramach VI Wielkanocnego Festiwalu Tradycji i Obrzędu**, Plac Wolnica
- 11⁰⁰ - 15³⁰ **Huculska Paska 2. Warsztaty pisankarskie, hafciarskie**
Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15
- 15⁰⁰ - 17⁰⁰ **Przegląd filmów o tematyce huculskiej, spotkania z twórcami**
Kino ARS, ul. Św. Jana 6
- 19⁰⁰ **Huculskie Muzyki – Galowy koncert Orkiestry Świętego Mikołaja i Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka w Rotundzie**
Centrum Kultury Rotunda, ul. Oleandry 1

Poniedziałek 17 marca

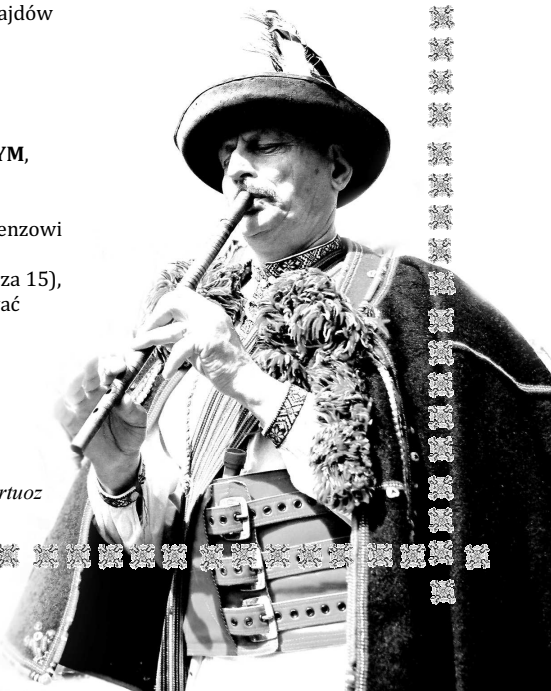
- 18⁰⁰ **Koncert Romana Kumłyka z kapelą Czeremosz w Zabierzowie**
Centrum Kultury w Zabierzowie, ul. Szkolna 2
- 19³⁰ **Huculskie trąby** - wykład prof. I. Maciejewskiego - największego znawcy huculskiej muzyki, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, ul. Gołębia 9, sala 5

Wystawa towarzysząca Festiwalowi
"Kolej Transkarpacka" - pokaz archiwalnych slajdów
Muzeum Historii Fotografii
im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie
ul. Józefitów 16

Przez cały czas trwania Festiwalu zapraszamy:
- na **STOISKO HUCULSKIE NA RYNKU GŁÓWNYM**,
gdzie będzie można nabyć huculską ceramikę,
biżuterię, ozdoby wielkanocne, a także książki
poświęcone Huculszczynie i Stanisławowi Vincenzowi

- do **RESTAURACJI SMAK UKRAIŃSKI** (Kanonicza 15),
gdzie do późnych godzin będzie można spróbować
huculskiego jadła i napojów!

Roman Kumłyk - huculski wirtuoz
Fot. J. Gacek

OSOBLIWOŚCI HUCULSZCZYZNY

Huculszczyzna to wciąż owiana tajemnicą i niepowtarzalnym pięknem karpacka kraina pogranicza ukraińsko - rumuńskiego, otoczona połoninami pasm Czarnohory, Świdowca Beskidów Pokucko – Bukowińskich i Połonin Hryniawskich. Gospodarzami tej krainy są Huculi, lud szlachetny i dumny, przy tym niezwykle skromny i gościnny. Głównym jego zajęciem jest pasterstwo i rzemiosło.

Fot. z kolekcji Joanny i Andrzeja Vincenzów

Do dziś można spotkać się z niezwykle bogactwem huculskich strojów, folkloru obrzędowego i muzycznego, wciąż żywymi obyczajami, mitologią, a nawet magią. Trwałość tej kultury zawdzięczają Huculi głęboko uduchowionej postawie do świata.

Stanisław Vincenz - słynny "Homer" Huculszczyzny nazwał ją – „ojczyznę człowieka”, ostoją prawdziwie ludzkich wartości, które stanowią tzw. Prawdę Starowieku.

♩ = 80

Paraska Laskirijczuk, ur. 1946, Werchowyna
zapis Justyna Cząstka - Kłapyta

Hory nasze weselenkie, sonce na was hrije.
Rosnie trawa zelenianka, kwitami lelije.

Hory nasze weselenkie, hluboki potoki.
Z jahynoczok, malinoczok, wyczurajut soki.

Z jahydoczok, malinoczok, afiny czornicy.
Napijmo se toho soku fajni mołodyci.

Podiwij sa na Hucuła, na huculskurodu.
Bo Huculi sławni ludzie, sławnoho narodu.

Bo Hucuła wychowujut zelene Karpaty.
Huculowi krasu dała, Huculoczka maty.

afiny - jagody
wyczurajut - wyciekają
kras - uroda

Magiczne Miejsca Huculszczyny

Jeziorko Niesamowite najbardziej tajemnicze i przerażające miejsce w Czarnohorze. Dla Huculów stanowiło ono źródło gradów i burz, gdzie dusze potępionych pracowały dla Szczezłyka (diabła) rąbiąc kry i wytwarzając grad. Zakłócenie spokoju tego miejsca powodowało rozpętanie gwałtownej burzy z gradem, natomiast trębita lub fujarka zanurzone w wodzie tego jeziora otrzymywały niezwykłą moc dźwięku.

Przemierzając dalej Huculską Czarnohorę nie można pominąć górskiego szczytu **Pop Ivan** (2022 m n.p.m.), którego nazwa według legendy pochodzi od Popa który za kontakty z diablem został rażony piorunem. Huculi wierzą też, że na stokach góry rosną najbardziej wartościowe i magiczne zioła. Dziś na szczycie dominują ruiny potężnego obserwatorium zwanego Białym Słoniem, wybudowanego tutaj przez Polaków w 1938 roku.

Interesujące są także **Szypci**, czyli skalne igły w Czarnohorze zwane przez Huculów nazywali je Skolnyje Toltry. Niezwykłe piaszczyste formy skalne o wysokościach dochodzących do 10-15m, sterczące pionowo na zboczach cyrku polodowcowego Gadżyny. Według legendy w tym miejscu pochowany jest najsłynniejszy opryszek huculski Oleksa Dobosz żyjący w XVIII wieku.

Tradycje i obrzędy Huculów

Huculi do dziś zachowali pradawne obyczaje i obrzędy sięgające do tradycji pogańskich. Jeszcze dziś można tam zobaczyć bardzo dla nas egzotyczne zwyczaje. Są to m in.:

Noc Iwana Kupały czyli nocne zbieranie ziół korzeni na połonbinach Czarnohory używanych do celów leczniczych i magicznych oraz do wyrobu nalewek alkoholowych. Jednym z takich trunków jest **Złoty Korzeń** - korzeń z Różeńca górskiego zalany bimbrem uważany za panaceum na wszystkie choroby, a także **Pidojma** - zioło używane do leczenia impotencji.

Świąty Weczer - Tajna Wieczera

W wigilię Bożego Narodzenia Huculi zapraszają na wieczerzę duchy zmarłych przodków, strzygi i samego czorta Szczezłyka, by oddali chwałę Bogu.

Stanisław Vincenz opisuje to tak:
"Gazda otwiera na oścież wrota choćby nie wiadomo jaki mróz czaskał, wzywa i zaprasza takich gości których przez cały rok nikt nie widuje i na pewno nikt nie zaprasza (...) wszelaką żywocinę po lasach i przepaściach, dusze zmarłych które błądzą po lesie w wietrze a nigdzie nie mogą trafić, dusze tych co zabici piorunami, kłodami leśnymi, co zabłądzili i przepadli po puszczech, potonęli wśród powodzi, za które nikt się nie modli. W końcu przychodzi najważniejsze zaproszenie dla Cesarza Gromowego ze skalnego państwa (czorta Szczezłyka): "Przyjdź cesarzu godny na Wieczer Świątę ponad nas jest większe światło, Dzieciątko Boże, przyjdź je uczcić"

Fot. z kolekcji rodziny Laskirijczuków

Dlaczego Hucuł poi kożę wódką? - czyli kilka słów o huculskiej muzyce

Każdy szanujący swoje instrumenty Hucuł regularnie wlewa do nich **horitkę**, czyli najczęściej domowej roboty wódkę, które w zamian odwiedzają się mu pięknym i donośnym dźwiękiem.

Zwyczaj ten jest uzasadniony potrzebą utrzymania odpowiedniej wilgotności i dezynfekcji instrumentów. Takiej opieki wymaga zwłaszcza **koza** i **trembita** - instrumenty niezwykle ważne dla Hucuła, dla którego muzyka stanowi najbardziej duchową część życia.

Osobliwością kultury muzycznej Hucułów jest wciąż zauważalna jej żywotność - każdy Hucuł to przede wszystkim prawdziwy muzyk (śpiewak lub instrumentalista), wirtuoz i improwizator, który nigdy nie wykona żadnej **spiwanki** (pieśni) dwa razy w ten sam sposób.

Na Huculszczyźnie do dziś można usłyszeć rozlegające się dźwięki tajemniczych **trembit** i rogów pasterskich, które sygnalizują ważniejsze wydarzenia, takie jak **Pohron** (pogrzeb), święta Bożego Narodzenia, czyli **Rizdwo**, rozpoczynanie wypasu bydła na połoninach - tzw. **Połoninski Hid**.

Kiedyś instrumenty te ze względu na donośny dźwięk wyznaczały pasterzom rozkład dnia i wzywały ich na posiłki.

Według Huculskich wierzeń jedynie drzewo, w które wcześniej trafił piorun może posłużyć do wykonania trembity - wtedy jej dźwięk nabierze prawdziwej głębi, aby "*szum fal pobrzmiwał w jej pieśni*" (Vincenz).

Koza, inaczej zwana **dudka**, **dudoczka** zrobiona jest z niewygarbowanej skóry kozłęcia, z futrem zwróconym do środka, niegdyś jeden z najważniejszych instrumentów przygrywający do tańca w najstarszym składzie kapeli huculskiej (wraz ze skrzypcami) zwanej **Muzyka**.

Koza najczęściej przygrywa na weselach i pogrzebach, jednak w przeciwieństwie do trembity należy do instrumentów odchodzących w przeszłość.

Wśród muzykantów największym szacunkiem cieszy się skrzypek, którego wirtuozeria często tłumaczona jest posiadaniem nadprzyrodzonej mocy, dlatego też dawniej największymi skrzypkami byli **molfarzy** - huculscy czarownicy. Niektórzy wirtuozi, m. in. **Roman Kumylik** przynajmniej się do wykorzystania magii podczas gry na swoich instrumentach, a gdy gra na skrypkach tajemnicza moc przebija z jego oczu.

Inne najpopularniejsze instrumenty wchodzące w skład Kapeli (Muzyki) Huculskiej to **cymbały**, **buben** (bęben), **sopiłka** (fujarka) i **akordeon**.

Z kulturą pasterską wiązały się takie instrumenty jak: **sopiłka**, **denciłka**, **fłojera**, **telenka**, **tridenciłka** i **dwojaczka**.

Mamy nadzieję, że tegoroczny Festiwal zachęci Was do szerszego poznania Huculszczyzny i wszystkiego co z nią związane. Więcej informacji na temat tej niezwykłej kultury znaleźć można w książkach:

„**Czarnohora - Przyroda i Człowiek**” red. Mateusz Troll, Kraków 2006

„**Muzyka Huculszczyzny w świetle materiałów źródłowych i badań własnych**”

Justyna Cząstka-Kłapyta

„**Huculszczyzna, jej kultura i badacze**” red. J. Stęszewski, J. Cząstka-Kłapyta, Kraków 2007

„**Czarnohora. Góry Ukrainy z plecakiem**” Karolina Kwiecień, wyd. Bezdroża

Te książki, podobnie jak wiele innych są do nabycia podczas Festiwalu oraz na naszej stronie internetowej www.artica.org.pl.

SZCZEGÓŁOWY OPIS IMPREZ

„Huculi, Bojkowie, Łemkowie - tradycja i współczesność” konferencja naukowa

Data: piątek, 14.03.2008, godz. 8⁴⁵ – 13⁰⁰

Miejsce: Fundacja im. św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15

Organizator: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego,
COTG PTTK

Partner: Instytut Muzykologii UJ

Koordynator: Justyna Cząstka – Kłapyta (Fundacja ARTica, etnomuzykolog i doktorantka
Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ)

część I Prowadzący: prof. dr hab. Czesław Robotycki

8⁴⁵ - 8⁵⁰ Powitanie: mgr Justyna Cząstka – Kłapyta,

8⁵⁰ - 9⁰⁰ Słowo wstępne: prof. dr hab. Czesław Robotycki (Dyrektor Instytutu Etnologii
i Antropologii Kulturowej UJ)

9⁰⁰ - 9¹⁵ mgr Maciej Depczyński **Ruska bursa w Gorlicach**
(doktorant, historyk, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ)

9²⁰ - 9³⁵ prof. dr hab. Jerzy Czajkowski **Czy Wołosi to Włosi?**
(Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku)

9⁴⁰ - 9⁵⁵ dr hab. Zbigniew Libera **Terytoria etnograficzne i grupy etniczne
w Karpatach Wschodnich** (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ)

10⁰⁰ - 10¹⁵ mgr Magdalena Kwiecińska **Współczesny obraz Bojka w oczach szlachcica
zagrodowego z okolic Sambora** - doktorantka,
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ

10²⁰ - 10³⁵ mgr Patrycja Trzeszczyńska **Huculszczyzna i ukraińskie Karpaty w kulturze
polskiej dawniej i dziś**
(doktorantka, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ)

10⁴⁰ - 10⁵⁵ dr Urszula Janicka – Krzywda **Świat niesamowity – demonologia Huculów**
(Polskie Towarzystwo Ludoznawcze-Oddział Kraków)

część II Prowadzący: prof. dr hab. Jan Stęszewski (Instytut Muzykologii UP)

11⁰⁰ - 11¹⁵ mgr Jakub Borysiak **Wybrane sylwetki muzyków ludowych ze wsi Kosmacz
(Ukraina)** (Absolwent Instytutu Muzykologii-U W)

11²⁰ - 11⁴⁰ prof. dr hab. Ihor Maciejewski **Muzyka Huculszczyzny- wybrane aspekty**
(Rosyjski Instytut Historii Sztuki w Petersburgu)

PIĄTEK 14 MARCA

11⁴⁵ – 12⁰⁵ prof. dr hab. Piotr Dahlig ***Odrodzenie bojkowskie w latach dziewięćdziesiątych XX wieku*** (Instytut Muzykologii UW)

12¹⁰ – 12³⁰ dr Bożena Lewandowska ***Folklor muzyczny Łemków- dawniej i dziś*** (Instytut Muzykologii UJ)

część III

12³⁵ – 13⁰⁰ Czas na dyskusję – promocja materiałów pokonferencyjnych z Festiwalu Huculskiego „Za głosem trembity” z 2006 r: ***„Huculszczyzna, jej Kultura i badacze”*** (red. Jan Stęszewski, Justyna Częstka- Kłapyta), wyd. COTG PTTK.

Promocja katalogu:
„Huculszczyzna. Ceramika pokucka w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” oraz pokaz Huculskiego Rzemiosła i Ceramiki Pokuckiej

Data: piątek, 14.03.2008, godz. 14⁰⁰

Miejsce: Muzeum Narodowe, al. 3 Maja 1

Organizacja: Muzeum Narodowe w Krakowie

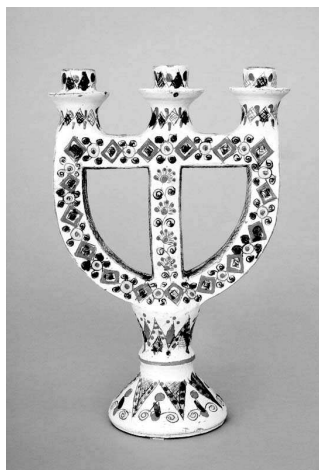
Koordynator: Bożena Kostuch – kustosz Muzeum Narodowego w Krakowie

W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się niezwykle interesujący i cenny zbiór ceramiki ludowej pochodzącej z terenów Pokucia i Huculszczyzny. Wyjątkowość kolekcji polega nie tylko na jej wielkości i różnorodności, lecz przede wszystkim na pochodzeniu obiektów, z których większość została nabyta jeszcze w XIX wieku.

Składają się na nią wyroby garncarzy pokuckich z Aleksandrem Bachmińskim oraz Michałem i Józefem Baranowskimi na czele, oraz ceramika autorstwa uczniów i nauczycieli Szkoły Garncarskiej w Kołomyi na Huculszczyznie.

Kolekcja ta została opracowana w formie kompletnego, ilustrowanego katalogu zbiorów. „Huculszczyzna. Ceramika pokucka w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie” to pierwsze w Polsce tego typu opracowanie. Katalog wydany zostanie w wersji polsko-angielskiej.

Promocji katalogu towarzyszyć będzie wystawa ukazująca przykłady ceramiki pokuckiej ceramiki i huculskiego rzemiosła znajdującego się w Muzeum Narodowym w Krakowie. Stanowić ona będzie zarazem zapowiedź wystawy poświęconej Huculszczyznie, którą Muzeum zamierza w przyszłości zorganizować.

*Ceramika huculska - świecznik
Fot. z kolekcji Muzeum
Narodowego w Krakowie*

PIĄTEK 14 MARCA

Korowód huculskich koni i muzyki

Data: piątek, 14.03.2008, godz. 16⁰⁰ – 17⁰⁰

Miejsce: Rynek Główny i okoliczne ulice (Barbakan - Floriańska - Rynek Główny - Grodzka - Kanonicza)

Współorganizacja: Stadnina Koni Huculskich w Nielepicach

Koordynacja Pochodu Koni: Marian Mikołajewicz – właściciel Stadniny Koni Huculskich

W pochodzie wezmą udział konie huculskie – niezwykle przyjazne i łagodne zwierzęta, które przyjadą do Krakowa ze Stadniny w Nielepicach. Korowód przejdzie ulicami Starego Miasta i zatrzyma się przed „Grażdą Festiwalową”, czyli siedzibą Fundacji im. św. Włodzimierza, która na kilka dni zamieni się w centrum Huculszczyny i Festiwalu. Towarzyszyć mu będzie muzyka huculska Romana Kumłyka z Werchowyny.

Konie huculskie. fot. Nikola Woźniczka

PIĄTEK 14 MARCA

Oficjalne otwarcie Festiwalu

Data: piątek 14.03.2008, godz. 17⁰⁰ – 17²⁰

Miejsce: Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15

Organizacja: Fundacja ARTica

Uroczyste otwarcie Festiwalu z oficjalnym przywitaniem gości honorowych, patronów, sponsorów, mediów, przedstawienie programu i głównej idei Festiwalu. Prezentacja artystów, huculska oprawa muzyczna.

Wernisaż wystaw:

„Święta huculskie” oraz „Stanisław Vincenz – Po stronie dialogu”

Data: piątek 14.03.2008, godz. 17²⁰ – 17⁴⁵

Miejsce: Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Koło Naukowe Ukrainistów UJ, Koło Naukowe Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, Centrum Młodzieży dr Jordana

Partner: Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli

Oficjalne otwarcie wystawy „Święta na Huculszczyźnie” połączone ze słowem wstępnym **Urszuli Janickiej - Krzywdy** - etnologa Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, **Karoliny Kwiecień** – autorki fotografii, doktorantki Instytutu Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego i autorki przewodnika turystycznego „Czarnohora”, oraz **Andrzeja Vincenza** – syna Stanisława Vincenza – patrona Festiwalu, któremu poświęcona jest wystawa.

Na wystawie znajdują się współczesne i archiwalne fotografie prezentujące Święta Wielkanocne na Huculszczyźnie, projekcja filmu „Huculska Paska” w reżyserii **Krzysztofa Krzyżanowskiego** oraz pamiątki, fotografie i rękopisy Stanisława Vincenza ze zbiorów rodzinnych, archiwum **Karoliny Kwiecień** oraz **Waldemara Czechowskiego** – autora filmów poświęconych działalności Vincenza.

Dodatkową atrakcją będzie pokaz fotografii autorstwa Nikoli Woźniczki prezentujący huculskie konie.

Wystawa towarzysząca „Kolej transkarpacka”

Data: piątek 14 - 17.03.2008

Miejsce: Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego, ul. Józefitów 16

Wystawa prezentuje slajdy pokazujące budowę linii kolei transkarpackiej biegnącej z zachodu na wschód, od Cieszyna po Lwów. Dzięki tej linii w Karpatach Wschodnich połączenia zyskały Galicja i Królestwo Węgier.

Najbardziej znane linie to: Stanisławów – Woronienka, Lwów – Sianki, Stryj – Skole – Beskid, dzięki linii kolejowej.

Z czasem miejscowości leżące przy trasie kolei transkarpackiej stały się modne turystycznie. Równocześnie w Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego można zobaczyć zdjęcia z XIX wieku ukazujące Huculów w strojach ludowych.

PIĄTEK 14 MARCA

„Huculszczyzna i Podhale jako źródła myśli filozoficznej Stanisława Vincenza i ks. Józefa Tischnera”

Panel dyskusyjny, pokaz filmów, muzyka Romana Kumtyka, Jana Karpiela -Bulecki
gościnnie: Stanisława Trebunia-Staszela i Piotr Staszela

Data: piątek 14.03.2008, godz. 19⁰⁰ – 21³⁰

Miejsce: Wyższa Szkoła Europejska, ul. Westerplatte 15

Organizacja: Fundacja ARTica

Partner: Instytut Myśli Tischnera

Koordynator: Piotr Kłapyta

19⁰⁰ – 19⁰⁵ Powitanie – Piotr Kłapyta

19⁰⁵ – 19¹⁵ Słowo wstępne prof. Jan Pieszcachowicz (redaktor miesięcznika Kraków, autor książki „Stanisław Vincenz –pisarz uniwersalnego dialogu”)

19¹⁵ – 19⁴⁵ **Pokaz filmów-** unikatowego filmu archiwalnego ze Stanisławem Vincenzem, (ze zbiorów syna prof. Andrzeja Vincenza), oraz „Twarze Łopusznej” w reżyserii Beaty Dzianowicz.

19⁴⁵ – 21¹⁵ Panel dyskusyjny: **„Huculszczyzna i Podhale jako źródła myśli filozoficznej Stanisława Vincenza i ks. Józefa Tischnera”**

Prowadzący:

dr hab. Włodzimierz Próchnicki - literaturoznawca, teoretyk i historyk literatury, Wydział Polonistyki; Katedra Teorii Literatury UJ

Uczestnicy :

prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa - kierownik Katedry Literatury Współczesnej KUL

dr Jan Andrzej Choroszy - krytyk literacki, historyk literatury, autor licznych publikacji o S. Vincenzie, Uniwersytet Wrocławski

dr Łukasz Tischner – polonista, filozof, Wydawnictwo Znak

mgr Dobrosław Kot – filozof, pisarz, Instytut Myśli J. Tischnera

21¹⁵ – 21³⁰ Kiermasz publikacji związanych ze S. Vincenzem i ks. J. Tischnerem

Celem organizowanego panelu, w roku jubileuszu **120. urodzin S. Vincenza** jest zwrócenie uwagi na rolę jaką pisarz odegrał dla dziedzictwa współczesnej kultury europejskiej, kultury polskiej oraz dla idei integracji Wschodu ze Zachodem. Chcemy przybliżyć i uprzystępnąć wśród szerokiego kręgu odbiorców myśl filozoficzną znanego jedynie wąskiej grupie specjalistów S. Vincenza przez zestawienie jej ze znaną i popularną w środowisku krakowskim myślą ks. J. Tischnera.

Poglądy obu filozofów wyrosłych z góralszczyzny zostały ukształtowane wokół idei Wolności (Słobody, Ślebody) są niezwykle zbieżne i wzajemnie się uzupełniają. S. Vincenz „Homer Huculszczyny” pomimo niezwyklej głębi myśli filozoficznej i prekursorskiej wizji Europy, jako wspólnoty „małych ojczyzn” nie znalazł do tej pory należytego miejsca w kulturze polskiej.

Panel organizujemy także z uwagi na rolę miasta Krakowa, jako ośrodka łączącego Wschód z Zachodem i jednocześnie miejsca spoczynku S. Vincenza. Zależy nam, aby integrować osoby, które głoszą idee wolności jako sposobu istnienia dobra, dialogu, otwartości i różnorodności.

PIĄTEK 14 marca , SOBOTA 15 marca

Spotkanie ma dać inicjatywę do integracji środowiska badaczy, filozofów i literatów wokół uniwersalnej idei dialogu oraz zastanowić się nad drogami odniesienia tych poglądów do współczesnej sytuacji. W szczególności chcemy zwrócić uwagę na rolę gór i tradycji jako czynników wspomagających kształtowanie prawdziwych ludzkich wartości, przestrzeni wolności i wynikające z tego źródła inspiracji dla idei filozoficznych. Celem nadrzędnym jest także danie impulsu do uznania Stanisława Vincenza za patrona intelektualno-kulturowego zjednoczonej Europy.

Przez cały dzień towarzyszyć nam będą dwa najsłynniejsze zespoły Huculszczyzny i Podhala; Roman Kumłyk z kapelą Czeremosz oraz Jan Karpiel-Bułecka

Uroczysta Msza Święta w intencji Stanisława Vincenza

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 9⁰⁰

Miejsce: Kościół Najświętszego Salwatora w Krakowie

Odprawa: ks. Alfons Górowski – założyciel Szkoły im Stanisława Vincenza w Kołomyi

Mszę świętą odprawi **Ks. Alfons Górowski** - proboszcz parafii pod wezwaniem św. Marcina w Grywałdzie, wieloletni prałat kościoła polskiego w Kołomyi, inicjator nadania imienia szkoły ogólnokształcącej im. S. Vincenza w Kołomyi, której był dyrektorem; inicjator poświęcenia i umieszczenia tablicy upamiętniającej miejsce zamieszkania S. Vincenza w Słobodzie Rungurskiej, wielki pasjonat Karpat i Ukrainy, a szczególnie Huculszczyzny. Organizuje warsztaty wymiany tradycji pomiędzy góralami Pienińskimi i góralami Huculskimi m.in nauka tańca.

Mszę uświetnią fragmenty **Stabat Mater G.B. Pergolesiego** w wykonaniu **Agnieszki Cząstki – solistki Opery Krakowskiej**, z towarzyszeniem **organisty Kościoła Mariackiego Zygmunta Kokoszki**. Oprawa muzyczna **Schola Kościoła O.O. Dominikanów**.

Pochód z huculskimi trembitami do grobu S.Vincenza

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 10⁰⁰

Miejsce: trasa z Kościoła Najświętszego Salwatora w Krakowie na Stary Cmentarz na Salwatorze do miejsca spoczynku Stanisława Vincenza

Organizacja: Fundacja ARTica

Po uroczystej mszy świętej w intencji patrona Festiwalu odbędzie się pochód z towarzyszeniem huculskich *trembit* do grobu Stanisława Vincenza. W pochodzie wezmą udział między innymi muzycy huculscy, artyści i naukowcy, przedstawiciele władz miasta, miłośnicy Vincenza i Huculszczyzny, oraz wszyscy zainteresowani. Modlitwę nad grobem poprowadzi ksiądz Alfons Górowski.

W trakcie Mszy Świętej i pochodu odbędzie się również **„Inicjatywa Dobroci”** prowadzona przez **Studencką Grupę Charytatywną Szpunt** z kościoła o.o Dominikanów w Krakowie.

Studenci będą zbierać datki przeznaczone na pomoc materialną dla potrzebującej rodziny huculskiej Laskirijczuków z Werchowyny, która ma poważnie chore dziecko. Prosimy o wsparcie tej inicjatywy.

SOBOTA 15 MARCA

**Płajami i bezdrożami Czarnohory i Gorganów - panel turystyczny
Prezentacja tras turystycznych, pokazy slajdów**

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 13⁰⁰

Miejsce: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK, ul. Jagiellońska 6

Partner: Salon Turystyki Aktywnej PTTK Wierchy, SKPG z Krakowa, SKPG „Harnasie” z Gliwic

Prowadzenie: Piotr Kłapyta

W panelu pragniemy promować model turystyki, niekomercyjnej, który jest odejściem od konsumpcyjnego traktowania przyrody. Wolna nieskażona natura stanowi najwyższe dobro nawet z punktu widzenia ruchu turystycznego.

Wynika to z faktu, że coraz mniej jest w Europie miejsc gdzie zachowała się pierwotna przyroda, która ma największą wartość przyciągania i stanowi atrakcję turystyczną. Takimi miejscami są jeszcze Czarnohora i Gorgany, które uważane są na najdziksze góry Europy...

Program:

13⁰⁰ – 13⁰⁵ - Powitanie - Piotr Kłapyta

Cz. I

13⁰⁵-13²⁵ **„Szlaki w Karpatach Wschodnich historia i rzeczywistość”**

Jerzy Kapton - dyrektor Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej w Krakowie, przewodnik beskidzki, autor opracowań dotyczących historii turystyki górskiej, inicjator projektu znakowania szlaków turystycznych w Karpatach Wschodnich,

13²⁵-13⁴⁵ **„Gorgany i Czarnohora na starej pocztówce-najdawniejsza turystyka wschodniokarpacka”**

Łukasz Quirini - Popławski, doktorant UJ, prowadzący badania nad zagospodarowaniem turystycznym w Karpatach Wschodnich

13⁴⁵-14⁰⁵ **„Koniec dawności w Gorganach na kamienach spitych, z torby chlebem żyty, skały wodu pyty”**

Udostępniać czy chronić, stary dylemat na przykładzie działalności turystycznej w Gorganach – **Dariusz Dyląg**; przewodnik karpacki, instruktor przewodnictwa i krajoznawstwa, twórca projektu Parku Krajobrazowego Beskidu Myślenickiego, publicysta, autor przewodników po Tatrach i Beskidach, w tym najnowszego przewodnika po Gorganach Oficyny Wydawniczej „Rewasz”.

14⁰⁵-14²⁵ **„Osobliwości Huculszczyzny”**- prezentacja fotograficznej diaporamy ukazującej niezwykle miejsca magicznej krainy Hucułów, **Jacek Wnuk** redaktor naczelny portalu internetowego „Karpaty Wschodnie pl.”

Cz. II

Biuro turystyki aktywnej Wierchy PTTK – prezentacja obozów wędrownych w Karpatach Wschodnich, prowadzonych przez przewodników SKPG Kraków.

Cz. III

Prezentacja huculskiej oferty Gminy Zabierzów

SOBOTA 15 MARCA

Architektura na Huculszczyźnie **wykład, dyskusja, wystawa**

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 13⁰⁰

Miejsce: Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków WA PK, ul. Kanonicza 1

Organizacja: Koło Historii Architektury i Konserwacji Zabytków

Koordynator: Agnieszka Szkiłondź

Program:

- dr inż. arch. Włodzimierz Witkowski, mgr inż. arch. Wojciech Pardała, **Architektura na Huculszczyźnie** w pracach Koła Naukowego Studentów Architektury i badaniach pracowników Instytutu Architektury i Urbanistyki Politechniki Łódzkiej 1995-2007
- Anna Bens (scenariusz i reż.), Michał Borowski (reż.), **Huculszczyzna 2006 – reportaż** z wyprawy
- Karolina Grzegorzewska, Anna Kurzac, Tomasz Rospędek, **Analiza form drewnianej architektury cerkiewnej po obu stronach Czeremoszu od Kut do Uścieryk**
- dr inż. arch. Włodzimierz Witkowski, **Huculska grażda**
- mgr inż. arch. Wojciech Pardała, **Co dalej z architekturą ludową Huculszczyzny?**
- dr inż. arch. Włodzimierz Witkowski, **Cerkiew huculska. Wybrane problemy konserwatorskie**
- dr inż. arch. Jacek Czubiński, **Preliminaria badawcze do uzdrowiskowej architektury Pokucia okresu międzywojennego**
- Agnieszka Szkiłondź, **Huculszczyzna potrafi leczyć – dawne ośrodki uzdrowiskowe**

Wystawy towarzyszące **„Z wypraw naukowych studentów architektury Politechniki Łódzkiej** **w Karpaty Wschodnie - Huculszczyzna 1995-2007”**

Miejsce: Fundacja św. Włodzimierza, Kanonicza 15

Organizacja: Koło Naukowe Studentów Architektury IX PIĘTRO

Opieka naukowa: dr inż. arch. Włodzimierz Witkowski

„Tatarów – Worochta 2007” prace studentów Wydziału Architektury Politechniki **Krakowskiej**

Miejsce: Galeria Instytutu Historii Architektury i Konserwacji zabytków WA, Kanonicza 1

Organizacja: Koło Naukowe „Sztuka” oraz „Podole”

Opieka naukowa: prof. art. mal. Ewa Gołogórska-Kucia i dr inż. arch. Jacek Czubiński

Wystawa czynna 14 - 28 marca, wernisaż 13 marca o godz. 19⁰⁰

SOBOTA 15 MARCA

**Pokaz filmów „Śladami Vincenza” i „Ja Hucuł”
spotkanie z reżyserami**

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 16 ⁰⁰

Miejsce: Kino Paradoks- Centrum Młodzieży, ul. Krowoderska 8

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Stowarzyszenie „Pro Cinema”

Przegląd filmów na temat Stanisława Vincenza i jego związków z Huculszczyzną.

Pokazane zostaną dwa filmy:

„Śladami Vincenza” w reż. Waldemara Czechowskiego (2000)

„Ja Hucuł” w reż. Jerzego Kołodziejczyka i Danuty Buchczyk (2004)

W przerwie pomiędzy projekcjami filmowymi spotkanie z reżyserami.

„Śladami Vincenza”

Filmowy portret pisarza i filozofa Stanisława Vincenza (1888-1971), który w Polsce i Europie znany jest przede wszystkim jako piewca Huculszczyzny i tradycyjnych kultur Karpat Wschodnich. Jego pisarskie dzieło życia **Na wysokiej Połoninie** nazywane jest często Kalewałą Karpat.

Film przedstawia krainę jego dzieciństwa - Huculszczyznę, rejon pasma Czarnohory, a także miejsca, w których przez 30 lat mieszkał na emigracji: Francję (Grenoble, La Combe de Lancey) i Szwajcarię (Lozannę). O Vincenzie opowiadają m.in.: szwajcarska filozof Jeanne Hersch, Sergius Golovin, Czesław Miłosz oraz dzieci pisarza Barbara i Andrzej Vincenzowie. W filmie wykorzystano unikalne zdjęcia z lat 60. nakręcone na taśmie 16-mm. Opis na podstawie materiałów dystrybutora.

„Ja Hucuł - opowieść z Karpat Wschodnich”

Film o Hucułach, ludziach żyjących przeważnie w wysokogórskich osadach Karpat Wschodnich na obszarze Ukrainy.

Poprzez oddalenie od cywilizacji i podporządkowanie prawom natury, wiodą życie zgodne z tradycją. Mimo wszelkich trudności i świadomości, że gdzie indziej żyje się łatwiej, nawet młodzi ludzie nie chcą opuszczać rodzinnej Huculszczyzny.

Sami mówią o magicznej mocy gór, która nie pozwala nikomu stąd wyjechać. Ich los kształtują dwa podstawowe czynniki: ciężka praca fizyczna i tradycja.

SOBOTA 15 MARCA

Spektakl filmowo-teatralny „Huculskie Historie Vincenza” Koncert tradycyjnej muzyki huculskiej - R. Kumłyk z Kapelą Czeremosz

Koncert i spektakl filmowo-teatralny *„Huculskie Historie Vincenza”* reż. W. Czechowski

Data: sobota, 15.03.2008, godz. 20⁰⁰

Miejsce: Kino Paradoks- Centrum Młodzieży, ul. Krowoderska 8

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Stowarzyszenie Filmowe PROCINEMA

Wieczór artystyczny poświęcony twórczości i myśli Stanisława Vincenza oraz Huculszczyznie – etnograficznemu zabytkowi europejskiej kultury.

W ramach wieczoru odbędzie się m.in.:

- pokaz archiwalnego filmu rodzinnego artysty
- pokaz sfilmowanego spektaklu „Historie Vincenza” *Teatru Węgajty* na podstawie „Na wysokiej połoninie” S. Vincenza w reż. Wacława Sobaszka i Waldemara Czechowskiego.
Aktorska inscenizacja na podstawie utworów Vincenza (występują Katarzyna Żogała, Filip Perkowski, Tomasz Szuchardt, Waldemar Czechowski)
- koncert tradycyjnej huculskiej muzyki w wykonaniu Kapeli Czeremosz *Romana Kumłyka*

„Historie Vincenza” Teatru Węgajty są propozycją całkowicie odmienną od innych przedstawień teatralnych. Teatr Wiejski oparł formę spektaklu na ustnej tradycji gawędy. Ten rodzaj wypracowany w ciągu wieków przez prostych ludzi zakłada, że słuchający poddaje się nastrojowi płynącej opowieści, zanurza się w potok słów, zarówno w ich treść, jak i melodię.

Przedstawienie budują obecnie trzy historie:

Pierwsza, opowiadająca o przyjeździe Preoswiaszczonego Metropolity i wielkiej radosnej zabawie „bez wódki”; druga o Doboszu i wreszcie trzecia, najbardziej urokliwa, wzorowana na opowieściach chasydów, mówiąca o żydowskim krawcu Pinkasie, który przez swoją gorliwość oddalił przyjście Mesjasza.

Opowieści snute są do wtóru muzyki, śpiewu i tańca. Historia o Pinkasie („Rarytas” z tomu „Barwinkowy wianek” Vincenza) opowiadana jest przez Wolfganga Niklausa, który siedzi za stołem animując przed sobą figurki. Robi to w sposób najprostszy, jak dziecko, które trzyma w ręku lalkę i mówi za nią. Zabieg ten uwypukla z jednej strony prostotę, a z drugiej cudowną rzeczywistość tej opowieści. Żywa muzyka, rozbrzmiewająca przez cały spektakl, wykorzystuje huculskie i żydowskie melodie, ekstatyczny taniec, *niguny* - chasydzki śpiew bez słów, melodyjne traktowanie słowa.

Wszystko to sprawia, że spektakl staje się jednolitą kompozycją muzyczno-teatralną.

Huculska Kapela Czeremosz Romana Kumłyka - Kapela Czeremosz została założona przez Romana Kumłyka w 1991 roku i wykorzystuje oprócz repertuaru tradycyjnego także i aranżowany, który czerpie z bogactwa melodii pochodzących z regionów sąsiadujących

SOBOTA 15 MARCA

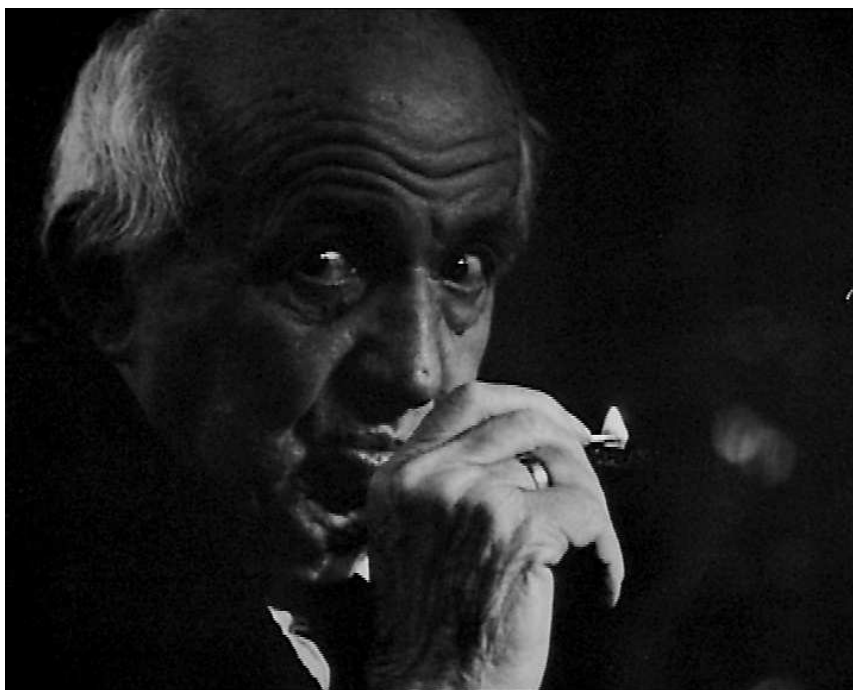
z Huculszczyną (Bukowina, Rumunia, Zakarpacie, Pokucie). Repertuar ten obejmuje melodie: huculskie, węgierskie, bukowińskie, rumuńskie oraz cygańskiej żydowskie.

Wartość zespołu Czeremosz polega nie tylko na doskonałym opanowaniu warsztatu technicznego i stylistycznego tych regionów, ale przede wszystkim na świadomości stylu własnego, bez zatracenia jego autentycznych cech. Wyjątek stanowi repertuar wykonywany podczas koncertów, podczas których stosuje aranżacje melodii huculskich.

Wiele przykładów takich aranżacji muzycznych autorstwa R. Kumłyka znajduje się na nagraniu kompaktowym zespołu Czeremosz.

W czasie wesel zespół zachowuje tradycyjny styl.

Obecny skład kapeli huculskiej to: *skrzypce (skryпка), cymbały, sopiłka, bęben (buben)*, czasem dodatkowo *akordeon (bajan)*.

Stanisław Vincenz

NIEDZIELA 16 MARCA

**„Rozwój turystyki w Karpatach - w poszukiwaniu idei, piękna czy rozrywki”
panel dyskusyjny**

Data: niedziela, 16.03.2008, godz. 9⁰⁰ – 12⁰⁰

Miejsce: COTG PTTK, ul. Jagiellońska 6

Organizacja: Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot

Panel dyskusyjny i towarzysząca mu wystawa poświęcone są omówieniu idei turystyki w duchu ekofilozofii oraz przedstawieniu współczesnych przyrodniczo - społecznych zagrożeń rozwoju inwazyjnych form turystyki masowej. S. Vincenz, patron festiwalu, traktował naturę i przyrodę jako dziedzictwo naturalne, dobro ponadnarodowe.

Dla Vincenza – górską przyrodą była ideałem wspólnoty, która „*nie odrzuci żadnego, przeto każdy liść czy ptak, gad czy człowiek, owca lub orzeł, dalekosiężnymi oczyma przenikany i grzany, siedzi tymczasem w zieleni i ufa*”.

Odwołując się do postawy Vincenza wobec przyrody i sposobu jej poznawania i współżycia z nią postulujemy powrót do najlepszych wzorców turystyki pieszej, w którym przyroda stanowi wartość centralną.

Program:

- 9⁰⁰ – 9¹⁰ Powitanie gości i uroczyste rozpoczęcie
Iwona Kukowka, Radosław Ślusarczyk (Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot)
- 9¹⁰ – 9⁴⁰ Projekcja filmu „**Dzikie Karpaty**”, 2003 r., reż. M. Krzyżański
Zrealizowany przez Pracownię film poświęcony zagrożeniom i ochronie przyrody Karpat w ich polskiej i słowackiej części. Ukazano w nim rabunkową gospodarkę leśną, oddziaływanie inwestycji narciarskich, a także sposoby ochrony cennych miejsc przyrodniczych. Film nagradzany na festiwalach filmowych.
- 9⁴⁰ – 10⁰⁰ „**Wpływ turystyki masowej na dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Karpat**”
omówienie wyników raportu z monitoringu kierunków zagospodarowania i wykorzystania turystycznego polskich gór Iwona Kukowka, Radosław Ślusarczyk (Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot)
- 10⁰⁰ – 10¹⁵ Przerwa kawowa
- 10¹⁵ – 10⁴⁰ „**Koncepcja pogodzenia ochrony przyrody karpackiej z właściwie pojętym rozwojem gospodarczym, w szczególności turystyki**”
dr inż. arch. Andrzej Cząstka - nauczyciel akademicki, pracownik naukowy Politechniki Krakowskiej, adiunkt, współautor Projektu Grantowego " Projekt badawczy rozwoju miejscowości w Karpatach Polskich położonych poza tradycyjnymi obszarami penetracji turystyczno-wypoczynkowej", były członek Komisji Ministerialnej d/s Ocen Oddziaływania na Środowisko przy Ministerstwie Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

NIEDZIELA 16 MARCA

10⁵⁰ – 11¹⁵ „Przykłady fikcji ochroniarskiej w Gorganach”

Dariusz Dyląg - przewodnik karpacki, instruktor przewodnictwa i krajoznawstwa, twórca projektu Parku Krajobrazowego Beskidu Myślenickiego, publicysta, autor przewodników po Tatrach i Beskidach, w tym najnowszego przewodnika po Gorganach Oficyny Wydawniczej REWASZ

11¹⁵ – 12⁰⁰ Debata nad stanem obecnym i przyszłością turystyki górskiej z udziałem naukowców, przyrodników, przewodników górskich, organizacji pozarządowych oraz wszystkich zainteresowanych.

12⁰⁰ Podsumowanie i uroczyste zakończenie

Panelowi dyskusyjnemu towarzyszy wystawa o tym samym tytule zorganizowana przez **Koło Geografów** UJ im. L. Sawickiego i Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.

Huculska Paska 1.

Koncert i kiermasz w ramach VI Wielkanocnego Festiwalu Tradycji i Obrzędu

Data: niedziela, 16.03.2008, godz. 11⁰⁰ – 13³⁰

Miejsce: Plac Wolnica w ramach VI Wielkanocnego Festiwalu Tradycji i Obrzędu

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Staromiejskie Centrum Kultury Młodzieży

Fot. Karolina Kwiecień

W Niedzielę Palmową w ramach **VI Wielkanocnego Festiwalu Tradycji i Obrzędu** na **Placu Wolnica** odbędą się także Wielkanocne Targi Huculskie.

Huculscy muzycy przywiozą ze sobą wszystkie materialne skarby Huculszczyny niezbędne nie tylko do przygotowania pięknej Wielkanocy, ale też reprezentujące piękno tamtejszej kultury.

Na scenie Placu Wolnica odbędzie się także **koncert Huculskiej Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka** oraz prezentacja huculskich wielkanocnych obrzędów.

NIEDZIELA 16 MARCA

Huculska Paska 2. Warsztaty pisankarskie, hafciarskie

Data: niedziela, 16.03.2008, godz. 11⁰⁰ – 16⁰⁰

Miejsce: Grażda Festiwalowa – siedziba Fundacji im. św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Stowarzyszenie Miłośników Tradycyjnego Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Lud-Art”

Warsztaty wielkanocne na Kanoniczej stały się już tradycją Festiwalu Huculskiego. Tego roku będą to **warsztaty pisankarskie** poprowadzone przez **Kalynę Lesyuk** – huculską artystkę wyróżnioną nagrodami za przygotowanie najpiękniejszych huculskich pisanek. Pani Kalyna przyjeżdża z Huculszczyzny specjalnie na Festiwal Kultury Huculskiej, a na codzień jest dyrektorką szkoły podstawowej w Huculskim Bukowiele.

W ramach warsztatów wielkanocnych odbędą się też **warsztaty hafciarskie**, podczas których będzie można się nauczyć haftować niepowtarzalne wielkanocne serwetki, a także nauczyć się huculskich zdobień wykorzystywanych w strojach, ubraniach i domowych dekoracjach.

Warsztaty poprowadzi Stowarzyszenie Miłośników Tradycyjnego Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Lud-Art”.

Hanna Laskirijczuk, Werchowyna,
Fot. Piotr Kłapyta

Stowarzyszenie Miłośników Tradycyjnego Rękodzieła Ludowego i Artystycznego

„Lud-Art” z siedzibą w Muzeum Etnograficznym im. Seweryna Udzieli w Krakowie istnieje od 2005 roku. Jest kontynuacją Klubu Hafciarskiego, który powstał w maju 1993 roku przy Krakowskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego (PTL).

Członkowie Stowarzyszenia to przedstawiciele trzech pokoleń, różnych środowisk i zawodów, a prowadzone przez nich zajęcia to doskonalenie technik hafciarskich, zwiedzanie wystaw, kolekcji hafciarskich, skarbców świątyń, muzeów, a także udział w prelekcjach na temat historii hafciarstwa, technik, wzornictwa, haftu ludowego ilustrowanych eksponatami muzealnymi i materiałami archiwalnymi.

Stowarzyszenie prowadzi też bogatą działalność wystawienniczą nie tylko na terenie Krakowa, ale także w wielu miastach Polski. Współpracuje z podobnymi kołami hafciarskimi z innych rejonów Polski, a także z zagranicy (Anglia, Słowacja).

NIEDZIELA 16 MARCA

Przegląd filmów o tematyce huculskiej , spotkania z twórcami

Data: niedziela, 16.03.2008, godz. 15⁰⁰– 17⁰⁰

Miejsce: Krakowskie Centrum Kinowe ARS, ul. Św. Jana 6

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Stowarzyszenie „U SIEBIE – AT HOME”

W przeglądzie filmowym pokażemy wybrane filmy na temat dwóch symboli Huculszczyzny – muzyki oraz koni. Pomiędzy projekcjami tematy te przybliżą nam osoby na co dzień związane z tą tematyką (Krzysztof Krzyżanowski – reżyser, Marian Mikołajewicz – właściciel *Stadniny Koni Huculskich* w Nielepicach, Piotr Kłapyta – znawca muzyki huculskiej), będzie też czas na dyskusję. Dwa filmy będą też wstępem do wieczornego koncertu *Huculskie Muzyki w Rotundzie*, gdyż pokażą początki współpracy *Orkiestry Świętego Mikołaja* i *Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka*.

Muzyka Źródło - autor Krzysztof Krzyżanowski, prod. TVP 3 Kraków 1999

Kiedy przed laty rozpoczynaliśmy realizację programu U Siebie w trakcie naszych reporterskich wędrowek po Karpatach wielokrotnie napotykalismy muzykującą grupę studentów z Lublina.

Młodzi ludzie skupieni wokół lubelskiej Orkiestry, stworzyli tzw. "scenę folkową" w Polsce, którą to obok sceny rockowej, jazzowej czy dyskotekowej, wyróżnia jedna ważna idea - odwołanie do tradycji. Wcześniej już wielokrotnie starano się o ciekawe przedstawianie kultury ludowej, z różnym, często miernym skutkiem. Do tego postępująca globalizacja i rozwój techniki, wcale nie ułatwiały "powrotu do źródła". "Kultura ludowa umarła" - stwierdził w końcu najwybitniejszy pisarz tzw. nurtu chłopskiego - Wiesław Myśliwski. Pozostawiła jednak po sobie wiele dobrodziejstw, z których bez wątpienia korzystać będą kolejne pokolenia. Zresztą płynący czas idealizuje obrazy z przeszłości, a to co najciekawsze i najpiękniejsze w kulturze jest nieśmiertelne. Okazuje się, że "ludowe" może emanować energią i radością, a przede wszystkim stanowić niewyczerpane źródło twórczych inspiracji. W poszukiwaniu pradawnych karpaccich źródeł kultury góralskiej udaliśmy się razem z Orkiestrą i muzykiem podhalańskiej "Harendy" tym razem aż na daleką huculszczyznę .

Huculską Ścieżką - autor Krzysztof Krzyżanowski, prod. TVP 3 Kraków 1999

Beskid Niski słynie z pięknych krajobrazów, ale także, niestety, z biedy i bezrobocia. Zjawisko to dotyczy przede wszystkim upadłych gospodarstw PGR-owskich. Rzadkie zaludnienie i brak przemysłu a także koniunktury na typowe rolnictwo powodują, że tereny te wyludniają się jeszcze bardziej. Walory przyrodnicze i turystyka są jedyną szansą na lepszą przyszłość tego regionu. Nic więc dziwnego, że każda inicjatywa w tym względzie warta jest upowszechnienia. Stadnina w Gładyszowie nie tylko prowadzi największą w Europie hodowlę konia Huculskiego ale także jest organizatorem wielu przedsięwzięć kulturalnych i gospodarczych integrujących zróżnicowaną etnicznie społeczność. Do najciekawszych należą organizowane co jesień Dni Huculskie.

W programie przewidziano m. in. ekumeniczną modlitwę 3 wyznań: prawosławnego, grecko-katolickiego i rzymskiego, pokazy użytkowe i sportowe konia huculskiego, występy artystyczne zespołów folklorystycznych z Łemkowszczyzny, Ukrainy, Słowacji. Sukces gospodarczy i promocyjny jaki niewątpliwie osiągnęła Stadnina Konia huculskiego w Gładyszowie/ Regetowie jest dobrym przykładem promieniującym na cały region.

NIEDZIELA 16 MARCA

Wierchowa Muzyka - autor Krzysztof Krzyżanowski, prod. TVP3 Kraków, 2004

Ukraińska Czarnohora. Tam właśnie, w dzikiej górskiej przyrodzie, narodziły się troiste akordy huculskiej kołomyjki czy arkana. Razem z lubelską Orkiestrą pod wezwaniem św. Mikołaja pojechaliśmy do wsi Żabie – Werchowyna, by odwiedzić Romana kumłyka i wspólnie z nim muzykować.

**Huculskie Muzyki - Galowy koncert Orkiestry Świętego Mikołaja
i Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka w Rotundzie**

Data: niedziela, 16.03.2008, godz. 19⁰⁰

Miejsce: Centrum Kultury Rotunda, ul. Oleandry 1

Organizacja: Fundacja ARTica

Współorganizacja: Centrum Kultury Rotunda

Huculskie Muzyki to oryginalny projekt muzyczny realizowany przez Kapelę **Czeremosz Romana Kumłyka** i **Orkiestrę Świętego Mikołaja**. Jego celem jest przede wszystkim wzajemna wymiana doświadczeń muzycznych, a efektem wspólny program koncertowy oparty na folklorze muzycznym Karpat Wschodnich. Przedsięwzięcie to jest ukoronowaniem dotychczasowej wieloletniej współpracy (od 1993 roku) i przyjaźni, a wynika z fascynacji bogactwem huculskiej kultury ludowej i osobowością, a także niezwykłym talentem Romana Kumłyka.

Na program składa się kilkanaście utworów z różnych stron Huculszczyzny – z okolic Werchowyny, Sokołowa, Szepotu, Zamogorowa, Kosmacza. Są wśród nich pełne mistyki i dostojności pieśni obrzędowe - weselne latkanie, kolędy; a także starodawne śpiewanki i hucułki, "trisunka" oraz huculski zbójnicki, czyli arkan wielokrotnie wykonywany przez obie kapele. Wszystkie pieśni można określić jako "piosenki z tekstem" - pełne ludowej mądrości a zarazem humoru. Warstwa muzyczna to orkiestrowe wariacje na temat muzyki huculskiej wspomagane przez huculskich muzyków ze szczególnym uwzględnieniem solowych partii na przeróżnych fujarkach (dwojnicy, telence, sopilkach) i skrzypcach Romana Kumłyka.

Roman Kumłyk - wirtuoz, multiinstrumentalista, fot J. Gacek

Kapela Czeremosz została założona przez **Romana Kumłyka** w 1991 roku i działa przy Rejonowym Domu Kultury w Werchowynie na Ukrainie.

Wydała w Polsce dwa albumy, a jej nagrania obecne są też na kompilacjach poświęconych muzyce huculskiej w wielu krajach.

Romanowi Kumłykowi wybitnemu multiinstrumentaliście, grającemu w Czeremoszu głównie na skrzypcach i instrumentach dętych (dwojnicy, sopiłce, telence i dudach), towarzyszy bajan, skrzypce, cymbały oraz bęben. Wykonując muzykę huculską na koncertach zespół zachowuje linię melodyczną, ale nie gra tak jak na weselach, gdyż muzyka taka nie sprawdzałaby się na scenie. Na użytek sceny Kumłyk tworzy inne aranżacje, niejednokrotnie łącząc w całość tematy muzyczne z całej Huculszczyzny - z okolic Rachowa, Kołomyi, z Bukowiny, Rumunii.

Czeremosz to główny, choć nie jedyny zespół Romana Kumłyka. Od 25 lat prowadzi kapelę weselną, jest nauczycielem muzyki, a także "kustoszem" założonego przez siebie prywatnego muzeum regionalnego. Współpracował z Radiowym Centrum Kultury Ludowej, Ośrodkiem Praktyk Teatralnych "Gardzieniec", Filharmonią Warszawską i Lubelską.

Orkiestra św. Mikołaja to jeden z zespołów, które "wymyśliły" folk w Polsce.

Bez wątplenia należy do elity zespołów folkowych w kraju. Przez niektórych znawców tematu uważana jest za kapelę, która ukształtowała styl folkowego muzykowania lat dziewięćdziesiątych, tworząc podstawy popularności tej muzyki w ostatnich czasach.

Muzykę "Orkiestry", w odróżnieniu od innych popularnych zespołów tego nurtu, cechuje stosowanie wyłącznie instrumentów akustycznych i techniki tzw. "białego" śpiewu. W swoich aranżacjach grupa chętnie stosuje rzadkie instrumenty strunowe jak dutar czy cymbały. To one w dużej mierze tworzą specyficzny i niepowtarzalny koloryt brzmienia zespołu nadając mu mistyczną aurę.

Jako jedna z pierwszych kapel, wprowadziła do repertuaru muzykę inspirowaną słowiańskim folklorem muzycznym, przede wszystkim polskim, łemkowskim i huculskim.

Z Kapelą Czeremosz nagrali wspólną płytę Huculskie Muzyki okrzykniętą najlepszą folkową płytą roku 2006.

Orkiestra św. Mikołaja, fot. ze strony www.mikolaje.lublin.pl

NIEDZIELA 16 MARCA

**Wykład pt. „Huculskie trąby” prof. Igora Maciejewskiego
najwybitniejszego znawcy huculszczyny z Uniwersytetu w Petersburgu**

Data: poniedziałek, 17.03.2008, godz. 19³⁰

Miejsce: Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, ul. Gołębia 9

Koncert Romana Kumłyka z kapelą Czeremosz w Zabierzowie

Data: poniedziałek, 17.03.2008, godz. 18⁰⁰

Miejsce: Samorządowe Centrum Kultury w Zabierzowie, ul. Szkolna 2

Stałe ekspozycje podczas trwania festiwalu

miejsce: Fundacja św. Włodzimierza, ul. Kanonicza 15

"ŚWIĘTA HUCULSKIE"

współorganizatorzy: Koło Naukowe Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ,
Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie

"STANISŁAW VINCENZ - PO STRONIE DIALOGU"

współorganizatorzy: Koło Naukowe Ukrainistów UJ, Centrum Młodzieży im.H. Jordana

"KOŃ HUCULSKI"

współorganizatorzy: Koło Wschodnie UJ, Stadnina Koni Huculskich w Nielepicach

**„Z WYPRAW NAUKOWYCH STUDENTÓW ARCHITEKTURY POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ
W KARPATY WSCHODNIE - HUCULSZCZYZNA 1995-2007"**

organizator: Koło Naukowe Studentów Architektury IX PIĘTRO,

miejsce: COTG PTTK, ul. Jagiellońska 6

"ROZWÓJ TURYSTYKI W KARPATACH - w poszukiwaniu idei piękna czy rozrywki"

organizator: Koło Geografów im.L. Sawickiego

**miejsce: Galeria Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków WA PK,
ul. Kanonicza 1**

"TATARÓW-WOROCHTA-2007"

organizator: Koła Naukowe PK "Sztuka" oraz "Podole"

miejsce: Muzeum Historii Fotografii, ul. Józefitów 16

"KOLEJ TRANSKARPACKA" - pokaz archiwalnych slajdów

organizator: Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie

Redakcja

Ligia Jaszczywska, Justyna Czqstka- Kłapyta

Autorzy tekstów

Justyna Czqstka- Kłapyta, Piotr Kłapyta, Ligia Jaszczywska oraz materiały promocyjne współorganizatorów

Opracowanie graficzne, projekt okładki

6-ty zmysł studio Jarosław Gacek

Skład

6-ty zmysł studio

Wydawnictwo

Fundacja ARTica i Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK

Fundacja ARTica

ul. Bema 12/3, 31- 517 Kraków

www.artica.org.pl info@artica.org.pl

6-ty zmysł studio

www.foto-graf.com.pl

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK

Ul. Jagiellońska 6, 31-010 Kraków

www.cotg.gory.info

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana, w jakiegokolwiek formie i w jakiegokolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny) włącznie z kopiowaniem, lub przy użyciu innych systemów bez pisemnej zgody wydawcy.